

5.5.2003

Valtiovarainministeriö
Tullihallitus

TULLILAITOKSEN TILINTARKASTUSKERTOMUS VUODELTA 2002

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tänään päättänyt antaa tullilaitoksen tilintarkastuksesta varainhoitovuodelta 2002 tämän tilintarkastuskertomuksen. Tilintarkastuskertomus annetaan sekä valtiovarainministeriölle että Tullihallitukselle. Tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Sari Lakka ja valvonut tarkastuspäällikkö Markku Heikkinen. Tarkastuksessa on avustanut tarkastaja Erja Kaskinen. Vuosittilintarkastukseen sisältyneen valmisteverotusjärjestelmän tarkastuksen on suorittanut ylitarkastaja Harri Korpi. Tarkastusta on tältä osin valvonut järjestelmätarkastuksista vastaava tarkastuspäällikkö, CISA Pentti Mykkänen.

Tarkastus on suoritettu tarkastusviraston tilintarkastusohjeen mukaisesti ja se on kohdistunut tullilaitoksen tilinpäätökseen, tilinpäätöstietojen perustana olevaan kirjanpitoon ja muuhun laskentatoimeen, sisäiseen valvontaan sekä talousarvion ja sitä koskevien keskeisten säännösten noudattamiseen.

Tarkastuksen perusteella esitetään seuraavaa.

TILINPÄÄTÖS

Tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot ja laskelmien tarkastelu

Tilinpäätöslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa sekä niiden perustana olevaa kirjanpitoa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, onko tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot laadittu olennaisilta osin oikein.

Tilinpäätöslaskelmat, jotka koostuvat talousarvion toteutumalaskelmasta, tuotto- ja kululaskelmasta sekä taseesta, on tarkastuksessa todettu laadituiksi säännösten mukaisesti seuraavassa esitetyin tase-erittelyitä koskevin poikkeamin.

Verovarojen kirjanpidon tase-erittelyt ovat edelleen puutteelliset. Tulisaatavien A-tilistä, yhteensä 6,9 milj. euroa, ei edelleenkään ole tase-erittelyä. Tilin selvittämätön ero verotusjärjestelmästä saatavaan loppusummaan on 0,643 milj. euroa. Tullilaskujen selvittelytilin 2629 selvittämätön ero pääkirjanpitoon on 1,3 milj. euroa. Myös eräillä muilla tileillä on selvittämättömiä eroja pääkirjanpitoon. Asiasta on huomautettu jo edellisten tilintarkastusten yhteydessä.

Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitetyt tiedot on tarkastuksessa todettu esitetyiksi talousarvioasetuksen edellyttämällä tavalla lukuunottamatta valtuustietoja koskevaa liitettä, joka olisi tullut laatia.

Tilinpäätösasiakirjassa on esitetty tilinpäätöslaskelmien tarkastelu talousarvioasetuksen mukaisesti. Tarkastelu ei sisällä tullilaitoksen maksamien eräiden palautuskorkojen vuonna 2002 oikaistua budjetointi- ja kirjausmenettelyä koskevaa mainintaa, mikä olisi täydentänyt tilinpäätösinformaatiota.

Tuloksellisuuden kuvaus ja maksullisen toiminnan kannattavuustiedot

Tuloksellisuuden kuvauksen taloudellisuus-, tuottavuus-, kustannus- ja suoritustietojen sekä kustannusvastaavuuslaskelmien sisältöä ja esittämistapaa ja edellä mainittujen tietojen perustana olevaa laskentatointia on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen selvittämiseksi, sisältävätkö tuloksellisuuden kuvaus ja kustannusvastaavuuslaskelmat olennaisilta osin oikeat ja riittävät tiedot. Tarkastus ei ole kohdistunut tilinpäätöksen vaikuttavuustietoihin.

Taloudellisuuden tunnusluku on laskettu menoperusteisesti, mikä heikentää tunnusluvun oikeellisuutta. Asia oli esillä jo edellisen tilintarkastuksen yhteydessä. Muilta osin tuloksellisuuden kuvauksessa esitetyt tiedot on todettu luotettaviksi. Tietoja voidaan pitää riittävinä.

Liiketaloudellisia suoritteita koskevan kustannusvastaavuuslaskelman luotettavuutta heikentää se, että tuotoista puuttuu muulle kuin tulliviranomaiselle kannettavan maksun kantopalkkio yhteensä 0,399

milj. euroa ja vastaavat kustannukset. Asia oli esillä jo edellisen tilin-tarkastuksen yhteydessä. Muilta osin kustannusvastaavuuslaskelmissa esitetyt tiedot ovat luotettavia ja riittäviä.

SISÄINEN VALVONTA

Sisäistä valvontaa on arvioitu riskianalyyssissä ja tarkastettu laskentatoimen ja tilinpäätöksen tarkastuksen yhteydessä sekä tullilaitoksessa rakenteilla olevan valmisteverotusjärjestelmän ja Tullihallituksen ja Eteläisen tullipiirin hankintojen tarkastuksissa. Lisäksi Eteläisessä tullipiirissä on suoritettu tullipalautusten toimintoketjun tarkastus. Eteläisen tullipiirin tarkastukseen ovat sisältyneet myös tarkastuskäynnit Lentotullissa, Maatullissa ja Meritullissa.

Kirjanpidon tarkastuksessa on tullut esiin tase-erittelyihin liittyviä puutteita, joiden johdosta tullilaitoksessa on ryhdyttävä toimenpiteisiin.

Myös hankintatoimen tarkastuksessa on tullut esiin sisäisen valvonnan puutteita, joiden johdosta tullilaitoksessa on syytä ryhtyä toimenpiteisiin. Joidenkin puutteiden korjaamiseen tullilaitos on jo ryhtynyt.

Tullipalautusten koneellinen hyväksymismenettely edellyttää täydentävän kontrollin lisäämistä järjestelmään.

Rakenteilla olevan valmisteverotusjärjestelmän kontrolleja ja tietoturvaa tarkastettiin tehdyssä järjestelmätarkastuksessa rajatusti. Järjestelmän käyttöönottovaiheen keskeneräisyyden vuoksi kohdennettiin tarkastus erityisesti järjestelmän valinta- ja rakentamisvaiheeseen liittyvien kontrollien toteutumisen arviointiin. Merkittävimmät havainnot liittyvät järjestelmän rakentamisvaiheen projektiosaamiseen, vielä keskeneräiseen dokumentointiin sekä järjestelmän toiminnan valvontaraportointiin.

Toimenpiteet sisäisen tarkastuksen ohjesäännön uusimiseksi tulee saattaa päätökseen.

TALOUSARVION JA SITÄ KOSKEVIEN KESKEISTEN SÄÄNNÖSTEN NOUDATTAMINEN

Tarkastuksen perusteella voidaan lausua, että talousarviota ja sitä koskevia keskeisiä säännöksiä on noudatettu lukuunottamatta tase-erittelyiden puutteita.

ILMOITUSVELVOLLISUUS VALTIONTALouden TARKASTUSVIRASTOLLE

Valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 5 §:n 1 momenttiin perustuen Tullihallituksen tulee ilmoittaa tarkastusvirastolle 15.8.2003 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt pääkirjanpidon ja verovarojen kirjanpidon erojen selvittämiseksi ja puuttuvan tase-erittelyn laatimiseksi.

Tarkastusneuvos, JHTT

Erkki Mäki-Ranta

Ylitarkastaja

Sari Lakka

TIEDOKSI Valtiontilintarkastajat
Valtiovarainministeriö
Valtiovarainministeriön valtiosihteeri
Tullilaitoksen pääjohtaja
Valtiokonttori